

29 september 2019

**LOSKOMEN VAN JEZELF EN DANSEN VOOR DE
HEILIGE GOD**

Bijbellezing: 2 Samuel 6

In deze preek over 2 Samuel 6 gaat het over een kant van God die wij misschien wel heel lastig vinden om te zien. We zullen het namelijk gaan hebben over de heiligheid van God... en hoe wij daar mee moeten omgaan. Maar uiteindelijk zal het ook gaan over vreugde. Echte vreugde.

Wat is er in 2 Samuel 6 aan de hand? Nu, David laat de ark van God overkomen vanuit een dorpje aan de Filistijnse landsgrens naar Jeruzalem. Want Jeruzalem is onlangs door David uitgeroepen tot hoofdstad van het land, nu, dan is dit dan ook natuurlijk de aangewezen plek om het centrum te worden van de godsdienst van Israël. De ark van God, die heeft jarenlang ergens bij een man in huis gestaan, bij ene Abinadab. Maar dat kon nu niet meer..., de ark moest letterlijk en figuurlijk een centrale plaats ontvangen in Israël: hij moest naar de hoofdstad Jeruzalem gebracht worden.

Even iets over de ark van God: de ark is een gouden kist, met twee engelenbeelden daar bovenop. In de gouden kist bevonden zich de twee stenen Wetstafels die Mozes van God had ontvangen. Maar die ark, dat was geen versierde en vergulde opbergkist, de ark is gemaakt als een troon voor God. God troont op de cherubs, de cherubs (de engelen) op de ark vormen met hun gespreide vleugels een zitting, waarop God is gezeten (zie: Psalm 99). De ark van God, dat was dus een soort troon.

Nu goed, die ark, de troon van God, wordt na al die jaren dus eindelijk overgebracht vanuit een dorpje aan de rand van het rijk tot het centrum van het rijk. God wordt letterlijk en figuurlijk centraal gesteld, prachtig! Het is dan ook een feestelijk gebeuren. Met een militaire parade – 30.000 mannen zijn opgetrommeld! - veel muziek en dans..., maar dan opeens: een gegil, mensen rennen uiteen..., er is iemand vlak bij de ark tijdens de optocht ingestort. Het is Uzza, een van de zonen van Abinadab, waar de ark in huis stond. Uzza liep naast de ark. Maar toen het erop leek dat de ark van de wagen ging vallen, doordat de runderen die de ark trokken struikelden... toen greep Uzza in een reflex de ark vast..., maar hij viel dood op de grond neer...

Ik vind dat zo'n bijzonder lastig iets hè? Natuurlijk, die ark is heilig..., want God is heilig..., niet aankomen dus!..., maar wat zou u hebben gedaan in een reflex? Zoals je wel eens hoort van mensen dat zij door hun rug zijn gegaan of van de trap zijn gevallen omdat zij iets vast wilde pakken dat dreigde te vallen... Dan krijg je achteraf van iedereen te horen: 'je had het beter kunnen laten vallen, dan was er veel minder schade geweest dan nu', maar ja, wat doe je in een reflex? Is het niet een heel rare geschiedenis..., heel moeilijk verteerbaar... Uzza die in met zijn verantwoordelijkheidsgevoel direct heeft gereageerd, maar niet volgens de regels... en dat met de dood moest bekopen... en David die tegen alle ongeschreven regels van die tijd wild loopt te dansen en te springen... en dat vindt God – ik zeg het even wat oneerbiedig - blijkbaar wel goed en gepast...

Als ik het dan gelijk even naar mijzelf kijk: ik denk dat ik meer op Uzza lijk. Ik heb liever dat de dingen geordend verlopen, zonder dat er iets misgaat..., dan dat ik tijdens een kerkdienst zo uitbundig ga dansen, zingen en klappen... En u?

Maar nu ga ik u nog een keer de geschiedenis vertellen..., maar dan op een andere manier. En dan gaan wij het misschien wat meer begrijpen...

David wil de ark van God, de troon van God, naar Jeruzalem brengen. Prachtig! Want de ark van God hoort niet ergens in

een uithoek van het rijk bij mensen thuis te staan. En David laat de ark zetten op een nieuwe wagen. Maar..., waarom op een nieuwe wagen? Nu, omdat dit de manier was waarop de Filistijnen jaren geleden de ark hadden vervoerd om hem terug te brengen naar Israël. En blijkbaar werkte dat. Het was allemaal goed afgelopen toen... Maar David, je bent toch geen Filistijn? Het volk Israël heeft toch de Wet van God gekregen, de Thora, waarin staat dat de ark gedragen moet worden? Je kunt toch niet zomaar iets kopiëren van dat heidense volk, 'omdat het werkt'?... En waarom lopen die zonen van Abinadab, Ahio en Uzza de logistiek te regelen? Ahio voorop en Uzza ergens naast de ark. Maar alleen de Levieten, en dan nog slechts één familie uit de Levieten, mochten toch de ark dragen? Ik citeer uit het boek Numeri, Numeri 4: *15Als Aäron en zijn zonen bij het opbreken van het kamp het bedekken van het heiligdom en van alle voorwerpen in het heiligdom voltooid hebben, mogen de nakomelingen van Kahath daarna komen om alles te dragen; maar zij mogen dat heilige niet aanraken, opdat zij niet sterven.*

Het lijkt wel alsof David hier totaal niet naar gekeken heeft, maar dat hij gewoon het voorbeeld van de Filistijnen heeft gevolgd. Dat God dat toen op dat moment goed vond hoe die Filistijnen de ark vervoerden..., tja, de Filistijnen konden niet weten wat er in de Thora stond, zij hadden de woorden van Mozes niet ontvangen..., maar David en zijn volk natuurlijk wel. Waarom had David daar niet naar gekeken? Was hij het even vergeten, of? In het vervolg van de geschiedenis zien wij dat David wel doet wat er in de Thora staat..., want dan wordt de ark opeens wel gedragen (vers 13).

Ik krijg haast de indruk dat David met andere dingen bezig was. Want als wij even verder kijken: het is ook heel opmerkelijk hoe David reageert, als Uzza plotseling dood neervalt bij zijn poging om de ark vast te pakken. David wordt boos, zo vertelt de Bijbeltekst. Nou, dat kan. De een kan niets uitbrengen bij zo'n gebeurtenis. De ander barst in tranen uit. En weer een ander wordt boos. Boos op de situatie. Maar je kunt ook op een andere manier boos worden. Boos, omdat je beseft dat je hier zelf de veroorzaker van bent geweest. Dat zie je wel eens bij mensen, of misschien heb je het zelf ook wel eens meegemaakt. Je veroorzaakt een aanrijding en je weet dat je fout zat. Wat ben je dan kwaad... Ik weet niet of het dit was hoor, bij David. Ik moet niet alles geen verpsychologiseren, maar dan nog iets: wat zegt David als hij weer zover is dat hij kan spreken? Hij zegt: 'hoe moet de ark van de HEERE nu bij mij komen? ... Bij mij? Wat bedoel je, David? Ging het nu om de ark van God die een ereplaats moest ontvangen in Israël? De troon van God die alleen maar in de hoofdstad van het land zou kunnen staan? Of ging het erom dat de troon van God naast *jouw* troon zou komen te staan...? 'Hoe moet de ark van de HEERE *bij mij* komen?' Wat bedoel je, David?

Misschien zijn wij geneigd om ons veel te snel te focussen op Uzza en zijn fouten..., of op God en Zijn wrede straf voor Uzza. Maar misschien moeten wij wel meer naar David kijken. Zoals die bouwvakker die is omgekomen op de bouwplaats. 'Waarom laat God dat toe?', zo zou je je kunnen afvragen. Zo'n onschuldige, hardwerkende bouwvakker? Nou, die aannemer had zijn verantwoordelijkheid moeten nemen en zijn werknemers niet in gevaar moeten blootstellen. Het is niet die bouwvakker. Het is niet God. Het is die aannemer die nalatig is geweest. Hij zag alleen maar het resultaat voor ogen van dit prachtige project. En wat kan je dan kwaad worden als je beseft dat jouw nalatigheid zulke gevolgen heeft.... Zou het zoiets misschien niet zijn geweest bij David?

Ik heb dit nu met u uitgediept om ervoor te zorgen dat wij niet te snel zullen gaan denken dat God blijkbaar soms heel onredelijk hard straft. Dat God zomaar iemand doodt, terwijl zo'n persoon heel goede bedoelingen had. Wijs niet te snel naar God. Dat doen wij mensen soms veel te snel. De situatie zit vaak ingewikkelder in elkaar dan het op het eerste gezicht lijkt. Maar wat er hier wel blijft staan – en waar ik nu even bij wil stilstaan - dat is *de heiligheid van God*. Gods heiligheid.

Gods heiligheid, waardoor het onmogelijk is om Zijn troon even op de wagen te zetten en van de ene locatie naar de andere locatie te vervoeren. Gods heiligheid, waardoor wij God niet zomaar kunnen naderen en Zijn troon kunnen aanraken.

Deze geschiedenis van Uzza staat niet op zichzelf. Ik denk ook aan het volk Israël die tijdens de woestijnreis bij de Sinaï was aangekomen. God zou aan hen verschijnen op de berg Sinaï en daarom mocht niemand naderen tot de berg..., want hij of zij zou gedood worden, zo drukte God hen op het hart. Er is ook die heel droevige geschiedenis van de zonen van Aäron. Zij brachten een wierookoffer in de tempel, maar niet op de manier zoals God hen had geboden. Wat er precies aan de hand was, dat is een ingewikkeld verhaal..., maar ook hier vond men de dood. De zonen van Aäron, die zo dichtbij God verkeerden, waren op slag dood. ... En dan is er in het Nieuwe Testament de geschiedenis van Ananias en Saffira, twee christenen die de gemeente voor de gek hielden door net te doen alsof zij al hun bezit aan de gemeente hadden geschonken. Ook zij waren op slag dood. In Gods nabijheid verkeren..., dat is prachtig..., dat is heerlijk..., dat is een groot voorrecht..., maar dat is ook gevaarlijk. Niet, omdat God zo onberekenbaar is..., maar omdat God zo heilig en zo groot is. *Zullen wij die heiligheid van God niet vergeten? ... In onze tijd zijn veel gezagsverhoudingen totaal anders geworden – gelukkig ook, zo zou ik in sommige gevallen zeggen – maar wat heeft dit hele democratiseringsproces en gelijkheidsdenken voor invloed gehad op hoe wij ons tegenover God verhouden? Worden u en ik nog wel eens overweldigd, helemaal stil... misschien ook wel opgeschrikt van de heiligheid van God? Is dat besef er nog ergens? Of moet God vooral aardig en innemend zijn?*

Je hoeft niet bang te zijn voor God. 'In de liefde is geen angst', zo schrijft Johannes het heel mooi in zijn eerste brief, als hij over de liefde tot God spreekt. Maar je kunt wel van Gods heiligheid diep onder de indruk zijn. En vol ontzag voor God leven. Nu, ik hoop dat dit te merken is, in de manier waarop wij over Hem spreken. Ik hoop dat het te zien is in de manier waarop wij leven, ons persoonlijke leven, ons leven in de maatschappij, ons samenleven als gemeente. 'Wees heilig, want Ik ben heilig, zo zegt God tegen het volk Israël. En Petrus citeert in het Nieuwe Testament precies deze zelfde tekst, als hij de eerste christenen aanspreekt: 'Wees heilig, want Ik ben heilig', zegt God. Besef wat het betekent dat je als christen, als geroepene, in Gods nabijheid mag leven. Is daar iets van te zien in je keuzen? In je woorden. In je houding. In je dienstbaar zijn? In je bidden? In je serieus nemen van kerkgang en persoonlijke stille tijd met God? God is zo onvoorstelbaar groot en heilig... Een verterend vuur, zo zegt het Nieuwe Testament.

Maar daarom is het verhaal van Jezus ook niet te begrijpen. God in menselijke gestalte. Een dwaasheid volgens de joden, zo zegt Paulus. Want Uzza die kon nog niet eens de troon van God aanraken, ook al had hij misschien zulke goede bedoelingen... en hij stierf al. Zou die heilige, hoogverheven God dan nu in Jezus in menselijke gedaante hier op aarde tussen allemaal mensen rondlopen... en met mensen aan tafel zitten, lachen en huilen... en Zijn voeten laten zalven door een zondares... en Zich dan ook nog laten gevangennemen, laten bespuwen in Zijn gezicht... en laten kruisigen? ... Als je dat allemaal probeert te bevatten, nadat je hier over de dood van Uzza hebt gelezen..., dat kan niet. Dat verhaal over Jezus is ongehoord! Maar dat is..., dat is nou precies het Evangelie.

Zo'n geschiedenis van David en Uzza brengt ons tot de kritische vraag of wij onze omgang met God niet al te familiair hebben gemaakt..., of wij ons geloof niet al te feel-good ons voorstellen. Met God mogen omgaan is niet alleen fijn en veilig..., wat heeft Israël veel meegemaakt en ook veel moeten leren en ontdekken in haar leven met God. Waar in ons leven is iets van dat ontzag voor God op te merken, wat door heel de Bijbel klinkt?

Maar dan zien wij David opeens weer dansen in zijn priesterhemdje voor de ark. Dat zou je dan toch niet verwacht hebben, of wel? Zou David vergeten hebben wat er is gebeurd met Uzza? Zou iets meer ingetogenheid en ontzag voor Gods heiligheid niet op zijn plaats zijn geweest?

Ook hier is het anders dan het op het eerste gezicht lijkt... Het gesprek met Michal vormt de sleutel tot verstaan waarom David hier zo uitbundig danst. Michal die kon het niet aanzien, dat haar man zo tekeer ging. Ze had gewoon plaatsvervangende schaamde. Wat een aanfluiting voor een koning. En David kreeg bij thuiskomst gelijk de wind van voren: 'wat zal de koning van Israël vandaag geëerd zijn, die zich vandaag voor de ogen van de slavinnen van zijn dienaren heeft uitgeteeld!' ... Maar dat was het nu precies..., David was helemaal niet bezig met zijn koning-zijn en zijn geëerd zijn. Dat was hij misschien wel die eerste keer, toen hij de ark op ging halen en de Thoravoorschriften niet in acht had genomen. Toen vroeg hij zich nog af: 'hoe moet de ark van de HEERE nu *bij mij* komen'. Maar nu niets meer van dat 'mij' en dat 'ik'. David danste voor de HEERE. Het was een vernedering in de ogen van Michal. En daarin had ze in zekere zin ook gelijk. David vernederde zich inderdaad, hij maakte zich heel klein voor God.

Maar dat je-zelf-vernederen-voor-God, dat moeten wij wel goed verstaan. De Bijbel roept ons op om ons voor God te vernederen, zoals David deed. Maar dat 'vernederen' heeft in onze taal een heel negatieve klank gekregen. Een klank, die helemaal niet past bij die feestelijke klanken die je hier in de optocht met de ark hoort. Jezelf voor God vernederen, jezelf voor God kleinmaken..., dat betekent niet dat je een hekel aan jezelf moet krijgen. Dat je jezelf waardeloos moet gaan vinden. *Jezelf voor God kleinmaken, dat betekent: loskomen van jezelf.* Je aan God overgeven. Ja, ook met al je zonden, je tekortkomingen, je schuld, je schaamte... dat hoort er ook bij. Die moet je niet voor God willen verstoppen. Maar dat alles aan God overgeven..., jezelf aan God overgeven. Jezelf niet overeind houden met je status en je staat van dienst, je waardering door mensen of het goed-voor-elkaar-hebben-in-je-leven. Maar ook niet jezelf de grond in trappen, boos worden op je niet-kunnen, je schaamte, je uiterlijk of je falen. Niet jezelf omhoog werken en niet jezelf naar beneden dalen. Nee, *loskomen* van jezelf. Dat is wat er hier voor David gebeurd. Je kunt niet goed dansen, als je jezelf steeds aan het omhoog aan het duwen bent. Je kunt ook niet dansen, als je steeds jezelf door het stof laat kruipen. Ik heb erg weinig verstand van dansen, maar het enige dat ik weet is dat je moet loskomen om te kunnen dansen. Dat je je vrij moet durven te bewegen. Nou, dat is wat ons in Christus wil geven: loskomen van jezelf. Jezelf verliezen. Jezelf verliezen in Gods liefde.

Wat heerlijk om zo te kunnen springen en dansen voor God. Je bent niet meer voortdurend met jezelf bezig. Je kijkt niet meer naar wat anderen ervan vinden..., of je beter of minder bent dan die ander. Je bent er voor God en daarmee is alles gezegd.

Nu, dat wens ik u toe. Dat u en jij zo voor Gods aangezicht zullen dansen in het leven. Want als je je zo in diep ontzag voor God hebt kleingemaakt en echt bent losgekomen van jezelf..., nou, dan kan je dansen. Ook al heb je in dit leven geen benen meer om op te staan. En ook al is er op dit moment niets feestelijks aan je leven. Toch dansen voor God. Je verheugen in God. Die heilige, hoogverheven God... Die te midden van ons mensen wil wonen. Die God Die nu Zijn troon, de ark, door de poort van Jeruzalem gedragen laat worden om bij de mensen te zijn. Die God Die eeuwen later Simon van Cyrene een kruis door de poort van Jeruzalem naar buiten laat dragen om gekruisigd te worden voor ons mensen. ... Wat een wonderlijke God. Als je dat beseft... en je aan Hem overgeeft..., dan kan je echt niet stil blijven staan.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl